

EXPUNERE DE MOTIVE

Înființarea acestui **institut** este determinată de necesitatea cunoașterii temeinice și aprofundate a problematicii comunităților românești de pe mapamond. Este îndeobște cunoscut faptul că, în timp ce România e recunoscută drept model de comportament față de minoritățile etnice de pe teritoriul său, românii aflați - *vremelnic sau nu* - pe teritoriul altor state nu beneficiază de același tratament. **Institutul pentru Problemele Românității** va studia situația actuală a respectării dreptului la conservarea identității cultural-religioase și etnice - garantat minorităților naționale prin normele internaționale în materie - și va elabora lucrări, inițiative, programe și alte studii interdisciplinare aferente - *fundamentate științific* - utile diplomației și administrației noastre în promovarea intereselor românești.

Convorbirile româno-bulgare la nivel de premieri din luna octombrie 2001, au învederat faptul că *etnicii români din țara vecină nu au obținut recunoașterea statutului lor de minoritate*. Totodată, situația românilor din Ucraina este de-a dreptul dezastruoasă, ca urmare a procesului de asimilare forțată la care sunt supuși.

În acest context, scopul acestui **institut** este acela de a asigura o bază documentară de înalt nivel științific pentru identificarea cu precizie a dimensiunii comunităților românești de peste hotare și a problematicii lor, în vederea optimizării activității diplomației românești și a autorităților statului român pentru strângerea legăturilor cu cei circa 20 de milioane de români din afara granițelor României de azi, venind în întâmpinarea doleanțelor lor legitime și contribuind la revigorarea cultural-economică a României.

Din moment ce prin Legea nr.396/2001 (publicată în Monitorul Oficial din 20 iulie 2001), a fost înființat **Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale** se impune respectarea principiului egalității de tratament atât pentru cetățenii de etnie română, cât și pentru cei aparținând minorităților naționale de pe teritoriul României și alocarea de resurse de către statul român și pentru promovarea intereselor românești prin intermediul activităților pe care le va desfășura **Institutul pentru Problemele Românității**.

Prezenta propunere legislativă are în vedere respectarea normelor europene în materie de drepturile omului și protecție a identității cultural-religioase, cum ar fi:

- alineatul 4 al art.15 din "Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale" - care stipulează că "statele părți la prezentul pact recunosc urmările binefăcătoare care trebuie să rezulte din încurajarea și dezvoltarea cooperării și contactelor internaționale în domeniul științei și culturii" - document ce fost ratificat de România la 9 decembrie 1974;

- art.3, litera b din **Convenția culturală europeană** intrată în vigoare la 5 mai 1955, ratificată de România prin Legea nr.77 din 20 decembrie 1991 care

stipulează că părțile contractante ale Convenției, "se vor strădui să dezvolte studierea limbii sau a limbilor sale, a istoriei și civilizației pe teritoriul celorlalte părți contractante și să ofere conaționalilor acestora din urmă posibilitatea continuării unor studii asemănătoare pe teritoriul său".

În ceea ce privește conservarea specificului identitar al comunităților românești de peste hotare, acestea sunt prevăzute în instrumente internaționale cum ar fi **Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, Carta europeană pentru protecția limbilor regionale**, precum și **Convenția privind cooperarea în domeniile culturii, învățămîntului și informațiilor în zona Mării Negre**, ratificată de România prin Legea nr. 20/1995.

Menționăm că a ființat, între anii 1991-1997, un Institut Național pentru Românitățe și Românistică, ulterior desființat. De asemenea, apărarea intereselor comunităților românești de către ambasadele României din acele state în care trăiesc, în special cele din statele vecine este obstaculată de inexistența unor informații pertinente și actualizate despre minoritățile respective, în condițiile în care recensămintele oficiale din țări ca Iugoslavia, Bulgaria și Ucraina sunt sistematic falsificate. Considerăm că **Institutul pentru Problemele Românității** va putea elabora lucrări și întreprinde acțiuni de natură a sprijini activitatea Departamentului pentru problemele românilor de pretutindeni din cadrul Ministerului Informațiilor Publice, cât și a Direcției generale "Comunități românești", din cadrul Ministerului Afacerilor Externe. Activitatea Institutului va contribui - într-o mai mare măsură - și la universalizarea valorilor specifice culturii naționale și ale promovării acelor valori cultural-științifice create de cei 20 de milioane de români care trăiesc înafara granițelor României de astăzi.

Având în vedere cele de mai sus, supun dezbaterii Parlamentului următoarea propunere legislativă:

INITIATOR

MIRCEA COSTACHE
Deputat P.R.M de Buzau

ANEXĂ

Referitor la posibilele suprapuneri de competențe între institute de cercetare din subordinea Academiei Române și atribuțiile Institutului pentru Problemele Românității, în cadrul Academiei Române există următoarele institute ale căror teme de studiu sunt conexe atribuțiilor Institutului care face obiectul propunerii legislative:

- ***Institutul de Cercetări Socio-Umane "C.S. Nicolăescu-Plopșor"***

(Adresa: Craiova, bd. Calea Unirii nr.102, cod 1100, tel 051/123330) având una din temele de studiu: **"Orizonturi culturale în preistorie"**)

- ***Institutul de Fonetică și Dialectologie "Al.Rosetti"***

(Adresa: București Calea 13 Septembrie nr.13, cod 76117, tel/fax 4102747) având una dintre temele de studiu - "Cercetări asupra graiurilor românești din țară și din străinătate")

- ***Institutul de istorie și teorie literară "George Călinescu"***

(Adresa: București, Calea 13 Septembrie nr.13, cod 76117, tel. 4103200/2023 având drept sector de studiu **"Literatura română veche"**)

- ***Institutul de lingvistică și istorie literară "Sextil Pușcariu"***

(Adresa: Cluj-Napoca, str.Emil Racoviță nr.21, cod 3400, tel 064/432440 având drept teme de studiu - **"Banca de date a limbii române; fonetică și fonologie; lexicologie; stilistică"** și **"Corpusul însemnărilor manuscrise românești"**)

- ***Institutul de studii sud-est europene*** (Adresa: București, Calea 13 Septembrie nr.13, cod 76117, tel. 4107563 având drept teme principale de studiu - "Sinteza româno-balcanică la începutul modernității" și "Surse istorice și etnolingvistice ale Sud-Estului European")